

TARTU LINN

Siseauditi aruanne nr 2024-00191

2024

Sisukord

Eessõna	3
1. Kokkuvõtte auditi peamistest tulemustest	4
1.1 Koondhinnang	4
1.2 Tähelepanekud ja ettepanekud	5
2. Auditi metoodika	6
2.1 Mõisted	6
2.2 Ülevaade toimingutest	6
2.3 Auditi ulatus	6
3. Taustainfo teemakohta	7
3.1 Teema olulisus	7
3.2 Ülevaade	7
3.3 Vastutavad isikud	8
4. Auditi tulemused	9
4.1- 4.6 Kokkuvõtte teemade kaupa	10-23
5. Auditeeritavate ja seotud üksuste tagasiside	24

Eessõna

Tartu linna tellitud uuringute audit viidi läbi vastavalt Tartu Linnavolikogu poolt 21.12.2023.a kinnitatud tegevusplaanile.

Uuringud moodustavad olulise osa linna arengu planeerimisel, strateegiliste otsuste tegemisel ja kodanike heaolu tagamisel. Seetõttu sisaldab nende tellimine, läbiviimine ja tulemuste esitamine olulist avalikku huvi.

Auditi eesmärgiks oli saada ülevaade uuringute avalikustamisest, tellimise protsesside vastavusest ning valminud uuringute mõjust otsustusprotsessidele.

Eesmärgi saavutamiseks keskendume uuringute tellimise põhimõtetele, kordadele vastavusele ja avalikustamise nõude järgimisele ning ligipääsetavusele kodanikele ja huvigruppidele. Selles kontekstis auditeerisime, kuidas tellitakse uuringuid ning milliseid põhimõtteid ja protseduure selleks kasutatakse. Samuti hindasime, kuidas need tegevused vastavad avalikkuse ootustele läbipaistvuse, erapooletuse ja tõhususe osas ning kas uuringute tellimisel on järgitud hankekordasid.

Valikuliselt hindasime, kas linna uuringud vastavad algsetele lepingutes sätestatule eesmärkidele ning kuidas nende tulemusi ja soovitusi arvesse võetakse otsustusprotsessides ja poliitikakujundamisel.

Auditi tulemusel andsime auditeeritud valdkonnale oma koondhinnangu, esitasime tähelepanekud ning tegime ettepanekud järeltegevusteks.

Auditi tööühma kuulusid siseauditi juht Jaanus Tammjärv ning siseaudiitor Raivo Bachmann. Auditi eel- ja põhitoimingud tehti ajavahemikus 15. jaanuar kuni 10. juuli 2024.

Auditeeritav periood oli 01.01.2019 kuni 31.12.2023. Seoses auditi sisuga oli info saamiseks vajalik teha üksikuid päringuid ka varasema osas.

Auditi tähelepanekud ja järeldused tuginevad siseaudiitoritele esitatud ja infosüsteemidest saadud tõendusmaterjalile. Juhul, kui siseaudiitoritele ei ole teatavaks saanud kõiki asjakohaseid tõendusmaterjale, võib auditi tulemus osutada teistsuguseks.

Siseaudiitorid tänavad kõiki teenistujaid ning auditis nõu ja abi osutanud teisi tugiüksuseid koostöö eest.

Kinnitan siseauditi aruande koos lisadega 24 lehel.

/allkirjastatud digitaalselt/

Jaanus Tammjärv
siseauditi juht

Auditi aruande kavand esitati faktivigade kontrolliks ja kommenteerimiseks auditeeritud üksustele.

Auditi aruanne esitatakse lisaks auditeeritavale linnavalitsuse liikmetele. Auditist tehakse kokkuvõtte revisjonikomisjonile ja volikogule.

1. Kokkuvõtte auditi peamistest tulemustest

1.1 Koondhinnang

Auditi tulemusel annavad siseaudiitorid koondhinnangu auditi fookusteema osas. Auditis võtsime hinnangu andmisel arvesse järgmist:

- a) kuidas struktuuriüksustes on korraldatud uuringute tellimine;
- b) kas uuringute tellimisel järgitakse hankekordasid;
- c) kas olemasolev töökorraldus toetab osakondade tegevust sh asjaajamisel.

Auditi tulemusena jõudsimme järeldusele, et uuringute tellimise korraldus on osakonnapõhine st, et uuringute tellimist ja sellekohase plaani avalikustamist keskselt koordineeritult ei toimu. Uuringu tulemusi tutvustatakse linna elanikele ja huvigruppidele ning linnavolikogule ja -valitsusele valikuliselt. Puuduvad kindlad põhimõtted, milliseid materjale uuringute registris avalikustatakse. Mõned osakonnad avalikustavad uuringute registris ka eskiise, samas kui teised osakonnad seda ei tee. Osa materjale oli avalikustatud kodulehe eraldi alamrubriikides, info puudus aga uuringute registris. Kuna uuringute maksumused on valdavalt väiksed, siis on uuringu tellijatel olnud vabamad võimalused pakkujate leidmiseks, mis omakorda tähendas, et kõigi uuringute tellimiste käiku ei olnud võimalik dokumendihaldussüsteemi abil kindlaks teha. Mõnedel juhtudel puudus dokumendihaldussüsteemis ka sõlmitud lepingu materjalid.

Siseauditi osakonna koondhinnangul tuleb sisekontrollisüsteemi paremaks toimimiseks ühtlustada uuringute kavandamise, tellimise ja avalikustamise protsesse.

Siseaudiitorid toovad välja asjaolu, et koos uue kodulehe versiooni välja töötamisega on võimalik korrastada uuringute, eskiiside, projektide jms seotud materjalide avalikustamist.

1.2 Tähelepanekud ja ettepanekud

Tähelepanekud:

- kõiki uuringuid ei ole linna kodulehel avalikustatud. Osad uuringud on leitavad mitmest eraldi alajaotusest;
- uuringute andmeid sisestab piiratud arv inimesi, kes ei ole üldjuhul uuringu tellinud osakonnast;
- uuringute registris avalikustatakse ka tellitud projekte, eskiise jms.;
- kõiki kodulehe rubriike, mis sisaldavad uuringute andmeid, ei ole ajakohastatud;
- valdavalt jäävad uuringute maksumused alla lihthanke piirmäära;
- uuringud ei ole avalikustatud kronoloogilises järjestuses, vaid teemade kaupa. Seetõttu on keeruline saada infot uutest läbiviidud uuringutest;
- kuigi uurinute tellimise vajadusi arutatakse osakonnasiseselt, siis seda infot ei koondata ja edastata linnavalitsusele;
- avalikustatud uuringute puhul ei ilmne registrist tellitud uuringu maksumus;
- eelarvearutelude juures ei ole uuringute läbi viimist komplekselt eraldi arutatud.

Ettepanekud:

- kodulehe uuendamise käigus luua keskne uuringute register. Kõik teised muudes alajaotustes uuringuid kajastavad andmed peavad lähtuma kesksest uuringute registrist;
- määrata igas osakonna uuringute andmete avalikustamise eest vastutav isik;
- uuringuid kuvada kronoloogilises järjestuses, lisades uuringu juurde kategooriad, mida uuring puudutas;
- uue kodulehe puhul luua selgelt eristatavad vaated – uuring, planeering, projekt, eskiis jms. Auditeerija peab oluliseks, et lisaks uuringute andmebaasile oleks eraldi linna eskiiside andmebaas;
- uuringutega seotud kulusid ja uuringute vajalikkust tuleb põhjendada eelarvearutelude käigus. Uuringute korraldamisest parema ülevaate saamiseks tuleb osakondadega koostöös koostada eelarveaasta alguses iga-aastane uuringute kava ja tutvustada seda linnavalitsuse istungil. Kavandatavate uuringute info koondamine oleks meie ettepaneku kohaselt avalike suhete osakonna ülesanne;
- osakondadel hinnata, kas auditi aruandele lisatud tabelis toodud töid tuleb avalikustada. Avalikustada lubatavuse korral ka kõik uuringu materjalid;
- luua võimalus lisada kodulehe uuringute andmebaasi võitjaga sõlmitud lepingu maksumus. Lisada uue uuringu puhul sõlmitud lepingu summa;
- kõik rahalisi ja lepingulisi kohustusi sisaldavad infovahetused tuleb teha läbi GoPro. Vältida info säilitamist ainult teenistuja kirjastis;
- avalikustada „Parkimisuuringu“ (lisaks eraldi teemalehel avalikustamisele) uurimistööde registris;
- edaspidi tutvustada kõiki mahukaid kogu linna hõlmavaid uuringuid eraldi ka linnavalitsuses ja vastavas volikogu komisjonis;
- kõigil osakondadel jälgida, et lepingu olemasolul oleks see seotud tasutava arvega GoPro's.

2. Auditi metoodika

2.1 Mõisted ja lühendid

Linna tellitud uuringud – linna eelarvest või projektirahade eest tellitud uuringud. Uuringute kõrval käsitlesime töös ka analüüse, eksperthinnanguid, ekspertiise, auditeid, eskiise, konsultatsioone ja osasid projekte ja projekteerimisi. Täpsem põhjendus, miks seda tegime on toodud ülevaates ja taustainfos.

GoPro – linna dokumendihaldussüsteem

LMO – linnamajanduse osakond

RLO – ruumiloome osakond

LVO – linnavarade osakond

ASO -avalike suhete osakond

LPMKO – linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond (restruktureeritud)

2.2 Ülevaade toimingutest

Auditi toimingud tehti ajavahemikul 20. märts kuni 10. juuli 2024. a. Auditi peamised toimingud olid:

- tutvumine õigusaktide ja juhenditega;
- info kogumine GoPro´st ja raamatupidamisprogrammist ning linna kodulehelt;
- infopäringud teemaga seotud võtmeisikutelt;
- struktuuriüksuste praktikatega tutvumine ja kogutud informatsiooni analüüs.

Auditi käigus selgitasime esmalt välja kodulehel avalikustatud uuringud, võrdlesime saadud andmeid raamatupidamisprogrammiga ja koostasime koondtabeli kõigi auditeeritava perioodil toimunud uuringute kohta lisades avalikustamata uuringute andmed raamatupidamisprogrammist. Järgnevalt täiendasime tabelit uuringuga seotud infoga (leping, lingid kodulehel ja GoPros, hankemenetluse liik, pakkujad, linnavalitsuse korraldused ja eelnõud jms). Eristasime avalikustatud ja avalikustamata uuringud. Auditi käigus saadud info on esitatud tabeli kujul Lisa 1.

Koostatud tabeli põhjal tegime edasised toimingud tutvudes suuremate hangete läbiviimise ja selle käigus toimunud infovahetusega, hanke võitjaga sõlmitud lepinguga, tasumiseks esitatud arvete ja uuringu läbiviimise järgselt esitatud uuringutulemuste ning nende kasutamisega.

Võrdleva pildi saamiseks koondasime ja tõime välja uuringute avalikustamise praktikaid teistest riigiasutustest, kohalikest omavalitsustest ja muudest organisatsioonidest.

2.3 Auditi ulatus

Linnale kodulehel avalikustatud uuringud ajavahemikul 01.01.2019 kuni 31.12.2023. a Sisult uuringuks kvalifitseeruvad kulud arvemenetluskeskkonnas.

3. Taustainfo teema kohta

3.1 Teema olulisus

Tänapäeval on teaduspõhine otsustamine üha olulisem, et saavutada jätkusuutlikud ja tõhusad lahendused ühiskondlikele väljakutsetele. Uuringutulemuste ignoreerimine või uuringute puudumine võib kaasa tuua ebaefektiivseid otsuseid ja lahendusi, mis ei ole kooskõlas tegelike probleemide ja vajadustega.

Uuringute tegemiseks eraldatakse sageli märkimisväärsed rahalisi ja inimressursse. Avalike vahendite kasutamine nõuab läbipaistvust ja aruandekohustust, et tagada nende ressursside mõistlik ja tulemuslik kasutamine. Uuringute tulemusi kasutatakse tihti poliitiliste ja strateegiliste otsuste tegemisel, mõjutades olulisi valdkondi nagu majandus, keskkond, haridus, sotsiaalhoolekanne jne. Lisaks kaasnevad uuringute valmimise järgselt erinevad jätkutegevused, kus rahaline ja inimressurssi kulud on kordades suuremad uuringule endale kulunust.

Uuringute tegemisel võib esineda mitmesuguseid riske, sealhulgas metodoloogilisi vigu, eelarve ületamisi ja ebaeetilist käitumist näiteks uuringu läbiviija valikul. Teema fookuses hoidmine aitab neid riske tuvastada ja leevendada, tagades uuringute kvaliteedi ja usaldusväärsuse. Lisaks aitab pidev monitooring kindlaks teha, kas uuringute tegemiseks eraldatud ressursid on kasutatud tõhusalt ja tulemuslikult.

Pidev parendamine on oluline ka uuringute läbiviimise protsessidele tulevikus. Erinev tagasiside ja soovitusel võimaldavad parandada uuringute metodoloogiat, protseduure ja juhtimist. See omakorda peaks tagama uuringute pideva arengu ja asjakohasuse.

Uuringute tegemine ja nende tulemuste kasutamine on kompleksne ja pidevalt arenev protsess. Seetõttu on ka siin süsteemi pidev parendamine vajalik, et kohanduda muutuva keskkonnaga ning tagada, et uuringud vastaksid kõrgeimatele standarditele ja toetaksid tõhusaid ja teaduspõhiseid otsuseid.

Väheoluline ei ole ka seadusandlike ja teiste regulatiivsete nõuete järgimine.

3.2 Ülevaade ja taustainfo audit läbiviimise osas

Uuring on süstemaatiline ja organiseeritud protsess teadmiste hankimiseks, uurimiseks, analüüsimiseks ja tõlgendamiseks mingi küsimuse või probleemi kohta. Uuringud võivad olla erinevat tüüpi ja hõlmata erinevaid linnavalituse tegevusvaldkondi.

Auditis laiendasime uuringu mõistet kaasates ka tellitud analüüse, eksperthinnanguid, auditeid, konsultatsioone ja osasid projekte ja projekteerimisi, seda eelkõige põhjusel, et selliseid töid oli avalikustatud linna uurimistööde registris. Kuna registris oli avalikustatud ka tellitud eskiise, siis vaatlesime ka neid.

Erinevate lähenemiste mitmekesisus. Erinevad tegevused nagu analüüsid, eksperthinnangud, ekspertiisid, auditid, eskiisid, konsultatsioonid ning mõned projekteerimistegevused võivad kasutada erinevaid lähenemisviise ja meetodeid, et uurida ja lahendada erinevaid probleeme ja küsimusi. Näiteks võib auditi lähenemine olla erinev kui konsultatsiooni või projekteerimise lähenemine, kuid kõik need võivad olla olulised uuringu raames.

Ühine eesmärk teadmiste loomisel. Hoolimata erinevatest terminitest ja lähenemistest on kõigil tegevustel ühine eesmärk, milleks on teadmiste loomine, probleemide lahendamine või otsuste toetamine. Seetõttu oli mõistlik auditi käigus nende hõlmamine üldisesse uuringute mõistesse, et saaksime paremini hinnata nende rolli ja panust teadmiste loomisel ja arengul.

Kokku oli fookuses olnud uuringute rahaline maht ilma eskiiside ja projektideta perioodil 2019-2023 summas 1,21 mlj eurot. Kõige suurema osakaaluga olid LMO uuringud summas 422 242 eurot ja RLO koos ümberstruktureeritud LPMKOga summas 395 031 eurot ning LVO summas 148 011 eurot. Teiste osakondade uuringute kulu osakonna kohta jäi alla 62 000 euro. Välisprojektiga seotud uuringute kulu oli 131 918 eurot. Vaatamata suhteliselt väikesele kogukulule tuleb arvestada, et uuringuga seostub oluliselt suurema kulu või mõjuga jätkutegevus. Olgu selleks siis ehitustegevus või muudatused poliitikates, läbi mille muutuvad oluliseks ka eelnevad läbiviidud uuringud (näiteks Siuru arendamine või Sõpruse silla remondiga seonduvad eeluuringud).

Vastutavad isikud:

Osakondade juhatajad

Kertu Vuks, ruumiloome osakonna juhataja;

Rein Haak, linnamajanduse osakonna juhataja;

Merlin Oja, arhitektuuri ja ehituse osakonna juhataja;

Kaili Ojamets, ettevõtluse arengu osakonna juhataja;

Kunnar Jürgenson, linnavarade osakonna juhataja.

Uurimistööde registri ja kodulehe toimimise eest vastutav:

Johanna Victoria Lepp, avalike suhete osakond, infosüsteemide analüütik

Peamised uurimistööde registris muudatusi tegevad teenistujad:

Alina Nurmist, ruumiloome osakond, strateeg-disainer (auditi aruande valmimise ajaks töösuhe lõppenud)

Lilian Lukka, avalike suhete osakond, kommunikatsioonijuht

4. Auditi tulemused

4.1. Uuringute andmete kättesaadavus kodulehel

Linna kodulehel uuringute andmete kättesaadavaks tegemine on oluline samm läbipaistvuse ja kodaniku kaasatuse tagamisel linna asjaajamises ning otsuste tegemisel.

Auditi käigus keskendusime avalikustamise juures järgnevatele olulistele momentidele.

Andmete struktureeritus ja lihtsasti leitavus. Tagamaks, et uuringute andmed oleksid kodanikele ja huvigruppidele kergesti leitavad ja mõistetavad, peaksid need olema linna kodulehel selgelt struktureeritud ja uuringute andmetes peab olema võimalik kergesti navigeerida.

Tartu linn on uuringuid avalikustanud kodulehe järgnevates rubriikides (seisuga märts 2024):

Eraldi teemade kaupa grupeeritud uurimistööde register (edaspidi ka uuringute register). Põhiline uurimistööd kajastav kodulehe rubriik.

<https://tartu.ee/et/uurimused>

Tartu linna puudutavate uurimistööde registri arhiiv. Märkusena saab välja tuua, et arhiivi on kantud ka töid aastast 2021. Selgituste kohaselt tehakse seda siis, kui samas valdkonnas on olemas uuemaid andmed (tellitud on uus uuring samal teemal).

<https://tartu.ee/et/uurimused/arhiiv>

Noorsootööd puudutavad uuringud. Kõik noorsootööd puudutavad uuringud on lisatud eraldi failidena. Märkusena saab välja tuua, et kahe uuringu lingid ei avanenud ja üks suunas kodulehele, millele turvakaalutlustel ligipääsu ei võimaldatud. Kahe uuringu lingid viisid Tartu Ülikooli kodulehe üliõpilaste tööde alamjaotusesse. Lehte on viimati muudetud 24.01.2023. a.

<https://www.tartu.ee/et/noorsootoo-uuringud>

Südalinna Kultuurikeskuse uuringud. Kogu info on esitatud eraldi linkidena otse tööle. Seoseid linna uurimistööde registriga ei ole. Viimati on andmeid täiendatud 15.03.2024. a.

<https://www.tartu.ee/et/sudalinna-kultuurikeskus#uuringud>

Säästva energiamajanduse uuringud ja arengukavad. Kogu info on esitatud eraldi linkidena otse tööle. Seoseid linna uurimistööde registriga ei ole. Viimati muudetud 07.12.2020. a.

<https://www.tartu.ee/et/saastev-tartu#linna-areng-ja-uuringud>

Tartu ROHERing. Uuringud on lingitud uurimistööde registrisse. Osad lingid uurimistööde registrisse andsid tühja vastuse. Viimati on seda kodulehe alajaotust muudetud 06.12.2023. a.

<https://www.tartu.ee/et/rohering#tutvustus/Dokumendid-ja-uuringud>

Ringmajandus ja taaskasutus. Uuring lisatud pdf failina. Teine kuvatud uuring on esitatud lingina välisesse allikasse. Viimased muudatused on tehtud 09.10.2023. a.

<https://www.tartu.ee/et/ringmajandus#ringmajandus-ja-taaskasutus>

Elurikkuse edendamine Tartu linnas. Sisu osas on lisatud üks viide Tallinnat puudutavale magistritööle. Viimati muudetud 07.12.2020. a.

<https://www.tartu.ee/et/haljastus#elurikkus>

Tartu linna ühistranspordi liinivõrgu analüüs. Viimati muudetud 07.12.2020. a. Analüüsi ennast tööna avalikustatud ei ole.

<https://www.tartu.ee/et/bussiliiklus#liinivorgu-analuus>

Jalgrattaliiklus (osaliselt viivad lingid uurimistööde registrisse, osad uuringud on lisatud failina). Viimati muudetud 19.06.2022. a. Valdavalt on tegu uuringutega, mis jäävad väljapoole auditi ajalist piiri.

<https://www.tartu.ee/et/jalgrattaliiklus#arengudokumendid-ja-uuringud>

Tartu tänavaruum. Viimati muudetud 14.03.2024. a.

<https://www.tartu.ee/et/t%C3%A4navaruum>

Tartu jalakäijate ja jalgratturite loendused. Andmed lisatud pdf failidena. Viimati muudetud 30.08.2021. a.

<https://www.tartu.ee/et/jalgrattaliiklus#kergliiklusloendus>

Kuna peamises uuringute registris on kajastatud ka töid, mis ei ole otseselt uuringud, siis peab auditeerija oluliseks välja tuua ka need kodulehe rubriigid, kus on analoogset infot avalikustatud.

Avaliku ruumi projektid. Viimati muudetud 10.03.2021. a.

<https://tartu.ee/et/avaliku-ruumi-projektid#kasilolevad-projektid>

Ellu viidud avaliku ruumi projektid. Viimati muudetud 07.12.2020. a.

<https://tartu.ee/et/avaliku-ruumi-projektid#elluviidud-projektid>

Planeeringute info avalikustamine. Viimati muudetud 01.11.2023. a.

<https://tartu.ee/et/planeerimine-info#uldinfo>

Võrdluse eesmärgil tegid auditeerijad päringuid teiste organisatsioonide kodulehtedel uuringute kajastamise osas. Ülevaade on leitav Lisa 2.

Kokkuvõtlikult saab öelda, et ministeeriumite kodulehtedel on uuringud kajastatud sarnaselt. Ülejäänutel KOVdel (Tallinn, Pärnu, Viimsi) ja ametitel (Töötukassa, Uuringukeskus, Eesti Pank jms.) on kajastus erinev. Läbivalt on kasutatud kronoloogilist esitlust. Uuringute plaane avalikustatud ei ole, välja arvatud Eesti Pank.

Uuringute avalikustamine peab olema läbipaistev, kasutajasõbralik ja ligipääsetav, et tagada, et huvitatud osapooled saaksid hõlpsasti juurde pääseda uuringutele ja nende tulemustele. Auditeerija toob välja olulisemad kriteeriumid, mis peavad olema uuringute kodulehel avalikustamise juures täidetud ning lisab omapoolsed kommentaarid praegu linna poolt kasutatavatele esitlusviisidele.

- a) Eraldi sektsioon või alamleht uuringute jaoks: kodulehele peab olema eraldi sektsioon või alamleht, mis on pühendatud täielikult tellitud uuringutele. See võimaldab külastajatel kiiresti leida uuringute teavet ja dokumente ning hõlbustab üldist navigeerimist erinevate uuringute vahel.

Selline sektsioon on olemas. Paraku ei kajastatud selles sektsioonis kõiki uuringuid. Osa uuringuid olid kättesaadavad teistest alajaotustest ning osa tellitud uuringutest puudusid kodulehel üldse.

- b) Selge struktuur ja kategooriad: uuringud on mõistlik jagada selgelt kategooriatesse või teemade järgi, et hõlbustada leidmise ja otsingu protsessi. Näiteks kategoriseerides uuringuid keskkonna, transpordi, hariduse jne alusel.

Uuringud olid struktureeritud. Paraku tähendas see ka seda, et üks ja sama uuring võis olla mitme alamkategooria juures. Kuna kõiki uuringuid ei olnud selles registris, ei olnud info samuti täielik. Arvestades et väljatöötamisel on uus linna koduleht, siis on auditeerija hinnangul mõistlik kajastada uuringuid kronoloogilises järjestuses, lisades uuringu juurde kategooriad, mida uuring puudutas. Selline lahendus välistab korduseid ja on oluliselt ülevaatlikum, kui pragune lahendus.

- c) Uuringute kirjeldused: Iga uuringu kohta peaks olema selge ja informatiivne kirjeldus, mis sisaldab uuringu pealkirja, tellija nime, lühikirjeldust uuringu eesmärkidest ja meetodikast ning viidet täpsematele uuringu dokumentidele.

Lühiülevaade on iga uuringu juurde ka täna lisatud. Kaaluda tuleb, kas täiendavalt peab olema avalikustatud ka uuringu maksumus. Auditeerija hinnangul peab seda tegema, kuna tegu on avaliku raha kasutusega.

- d) Täielikud uuringu dokumendid: Tagada tuleb, et kodulehel on kättesaadavad kõik vajalikud dokumendid, mis on seotud iga uuringuga, sealhulgas uuringu aruanded, tulemused, analüüsid ja muu oluline teave. Eelistatult peaksid need olema saadaval mitmes formaadis, näiteks PDF, DOC või HTML, et kasutajad saaksid valida endale sobiva formaadi.

Uuringu failid olid uurimiste registris lisatud. Kasutatakse peamiselt pdf formaati. Teistes alamlehtedes ei olnud kõikidel juhtudel uuringu materjale. Auditeerija teeb ettepanku alati avalikustada lubatavuse korral kõik uuringu materjalid.

- e) Otsingufunktsioon, mis võimaldab kasutajatel otsida konkreetseid uuringuid nende pealkirjade või teemade järgi. See aitab hõlbustada uuringute leidmist ja juurdepääsu.

Kodulehel on olemas üldine otsingufunktsioon. Tulemuse saamiseks on vajalik teada uuringu nimetust või märksõnu.

- f) Regulaarne uuendamine: Veenduda tuleb, et uuringute sektsioon on regulaarselt uuendatud uute uuringute lisamisega ja vanade dokumentide värskendamisega, et tagada teabe ajakohasus ja täielikkus. Tagamaks, et avalikustatud uuringute andmed oleksid täielikud ja ajakohased, peab linna kodulehel olema regulaarselt uuendatav andmebaas või register, mis sisaldab kõiki linna poolt tellitud uuringuid koos nende tulemuste, aruannete ja muu olulise teabega. Samuti on oluline tagada, et andmed oleksid vabalt ja tasuta kättesaadavad kõigile huvitatud isikutele..

Linna uuringuid sisestavad üksikud linnavalitsuse töötajad, kellele selline õigus on antud. Esineb risk, et töötajani ei jõua info mingi uuringu valmimise kohta teises osakonnas. Samuti selgus auditi käigus, et ühe avalikustamise märke tegemata jätmise korral on uuring küll registris olemas, kuid avalikult ei ole see nähtav (viga parandati auditi käigus). Probleemiks saab hinnata samuti erinevate teiste alalehtede olemasolu, mis ei ole seotud uuringute registriga (vt antud lõigu algust).

Andmekaitse ja privaatsus: Oluline on tagada, et avalikustatud uuringute andmed vastaksid kõigile asjakohastele andmekaitse ja privaatsusnõuetele ning et nende avalikustamine ei ohustaks kellelegi isikuandmete kaitset ega rikuks konfidentsiaalsuslepinguid.

Auditi käigus ei tuvastatud, et linn oleks rikkunud andmekaitse ja privaatsusnõudeid. Linnakantselei ja osakonnad olid tellinud uuringuid ka ainult sisemisteks otsustusprotsessideks, näiteks erinevad palga ja töötajate rahulolu-uuringud. Selliseid uuringuid ei avalikustatud.

- g) Tagasiside ja kaasamine: Lisaks andmete avalikustamisele peab linna koduleht võimaldama ka kasutajatel anda tagasisidet ja esitada küsimusi uuringute kohta ning kaasata neid aktiivselt uuringute protsessidesse ja otsuste tegemisse.

Tagasisidet on võimalik anda kontakteerudes otse linnavalitsuse teenistujaga. Eraldi uuringute registri juures selline võimalus puudub.

- h) Andmete kasutamise lihtsus: Lisaks sellele, et uuringute andmed on kättesaadavad, peavad need olema ka lihtsalt kasutatavad ja töödeldavad. Näiteks võib linna kodulehel pakkuda erinevaid viise andmete filtreerimiseks, sorteerimiseks ja visualiseerimiseks, mis võimaldab kasutajatel paremini mõista ja analüüsida uuringute tulemusi ning leida neile olulisi vastuseid ja teadmisi.

Linnakodanikele sellist võimalust loodud ei ole. Uuringute lähteülesannete koostamisel tuleb arvestada, et tellitud andmeid oleks võimalik integreerida linnas kasutatavatesse infosüsteemidesse.

Kokkuvõttes peaksid uuringute avalikustamine linna kodulehel olema suunatud kasutajasõbralikkusele ja ligipääsetavusele, tagades, et kõigil huvitatud isikutel oleks lihtne juurde pääseda kõigile uuringutele ja nende tulemustele ning neid mõista ja kasutada.

Linna uuringute andmebaas ei ole täielik. Osa uuringuid on avalikustatud muudes kodulehe alaosades ja osad uuringuid ei ole kodulehel avalikustatud.

Ettepanekud:

- kodulehe uuendamise käigus luua keskne uuringute register. Kõik teised muudes alajaotustes uuringuid kajastavad andmed peavad lähtuma kesksest uuringute registrist;
- määrata igas osakonna uuringute andmete avalikustamise eest vastutav isik;
- uuringuid kuvada kronoloogilises järjestuses, lisades uuringu juurde kategooriad, mida uuring puudutas;
- osakondadel hinnata, kas auditi aruandele lisatud tabelis toodud töid tuleb avalikustada. Avalikustada lubatavuse korral ka kõik uuringu materjalid;
- luua võimalus lisada kodulehe uuringute andmebaasi võitjaga sõlmitud lepingu maksumus. Lisada uue uuringu puhul sõlmitud lepingu summa.

4.2 Uuringute tellimise planeerimine

Üldistatult toimub planeerimine ja eelarves arvestamine osakonnapõhiselt.

Haridusosakond kaardistab uuringute vajaduse iga uue eelarveaasta eel. Kuna osakonnal ei ole palju uuringuid, siis eraldi nende kohta plaani ei koostata. Tegevused on kajastatud vaid osakonnasiseses tööplaanis.

Kultuuriosakond ei koosta samuti eraldi uuringute tellimise plaani, uuringute tellimine või läbiviimine on osakonna aastaplaanis, juhul kui vastav uuring on kavas läbi viia.

Ettevõtluse arengu osakonna hinnangul on neil üldjoontes ette teada oma valdkonna uurimise vajadus paari aasta perspektiivis.

Avalike suhete osakonnas käib plaani kavandamine koos eelarve koostamisega.

Ruumilooma osakond lähtub igapäevatoos osakonna tööplaanist, milles kajastuvad kõik kavandatavad tegevused sh, uuringud ja hanked (sellist praktikat rakendatakse alates aastast 2024). Juhul, kui uuringu läbiviimiseks on vaja korraldada hange, on info leitav ka linnavalitsuse hankeplaanis.

Linnamajanduse osakonnas tellivad uuringuid erinevad teenistused. Osakonnas ei ole ühtset eraldi plaani, aga on tavapärased tööde kavandamise protsessid, nagu eelarve koostamine ja hankeplaan, mille koostamise käigus arvestatakse ka uuringutega.

Linnavarade osakond ei ole eraldi sellist plaani koostanud. Valdav osa uuringuid oli seotud Südalinna Kultuurikeskuse ehitusega. Suur osa uuringukuludest eelarves olid seotud erinevatele objektidele eskiiside tellimisega.

Kokku on linna hankeplaanis perioodil 2019-2023 avalikustatud 1717 hanget. 8 puhul andis märksõna uuring vaste, 5 puhul andis vaste märksõna analüüs. Sisult uuringuid on hinnanguliselt enam. Linna hankeplaanis olid uuringud, mille eeldatav maksumus oli kas üle lihthanke piiri teenus, asi (üle 30 000) või ehitustöö (üle 60 000) või alla lihthanke piiri teenus, asi (20 000-30 000) või ehitustöö (20 000-60 000).

Linna hankeplaaniga aastate kaupa on võimalik tutvuda linna kodulehel <https://tartu.ee/et/hankeplaan>

Kokkuvõte: Uuringute plaani linnavalitsuse üleselt ei ole koostatud. Juhul, kui uuringu tellimine eeldab hanke korraldamist, võib uuringu info olla leitav linna hankeplaanist.

Ettepanek:

- uuringutega seotud kulusid ja uuringute vajalikust tuleb põhjendada eelarvearutelude käigus. Uuringute korraldamisest parema ülevaate saamiseks tuleb osakondade koostöös koostada eelarveaasta alguses iga-aastane uuringute kava ja tutvustada seda linnavalitsuse istungil. Kavandatavate uuringute info koondamine oleks meie ettepanku kohaselt avalike suhete osakonna ülesanne.

Uuringute kava tutvustamise järgselt on linnavalitsusel vajadusel võimalus küsida täiendavat infot võtmetähtsusega uuringute osas.

4.3 Uuringu tellimise vajaduse otsustamisprotsess ja uuringute lähteülesannete koostamine

Osakondade uuringute tellimise vajaduse väljaselgitamise otsustamisprotsess on järgmine.

Haridusosakonnas kaardistavad uuringute vajaduse ja esitavad info otsustamiseks valdkondade (alusharidus ja üldharidus) juhid.

Kultuuriosakonnas tehakse uuringuid teatava regulaarsusega, näiteks kultuuri valdkonna uuring, noorte vaba aja uuring vms. Mõni uuring tõukub otseselt tekkinud vajadusest, näiteks 2023. ja 2024. a läbi viidud rahvakultuuri uuring. Siseauditi osakond täpsustas tekkinud vajaduse sisu ja toob selle uuringu osas välja osakonna poolt esitatud täpsemad põhjused uuringu tellimiseks.

Rahvakultuuri valdkonnad tegutsevad Tartu linnas väga erinevates vormides. Peamiselt tegutsetakse eraõiguslike organisatsioonidena (enamasti MTÜ-d), kuid on ka avaliku sektori

asutuste (eelkõige koolid) juures tegutsevaid kollektiive või juriidiliselt organiseerumata kollektiive.

Rahvakultuuri valdkond on jaotunud mitmete üksuste vahel. See aga on viinud selleni, kus igal osapoolel on osaline ülevaade rahvakultuuri valdkonna kollektiividest (kas vanuseliselt või tegutsemisvormilt). Vajadus oli saada selge ja ühtne ülevaade rahvakultuuri valdkonna kollektiividest vanusegruppide ja tegutsemisvormide üleselt, sealhulgas rahulolu erinevate aspektidega, probleemid, arengu- ja toetusvajadus jne.

Kaardistusega saadud teave oli sisendiks kultuuriosakonna ja Tiigi Seltsimaja töö planeerimisel ning juhtimisotsuste tegemisel, eesmärgiga võimalikult süsteemselt rahvakultuuri valdkonda koordineerida ja toetada ning arendada.

Uuringu läbiviimise vajadus tulenes uuringu eesmärkidest ja asjaolust, et olemasolevad andmed ei olnud enam ajakohased, mille põhjal otsuseid teha.

Ettevõtluse arengu osakonna selgitusel peab uuringu tellimise aluseks olema selge vajadus. Ehk uuring peab andma sellise sisendi, mis mingi teema arendusega edasi aitab, või on selleks lausa hädatarvilik. Arendussuundade osas lähtutakse linna arengukava ettevõtluse valdkonnas kirja pandust. Lisaks koostatakse valdkonnapõhiselt iga-aastased detailsed töökavasid, kus vajadusel kajastuvad ka uuringud.

Avalike suhete osakonna puhul käib suuremate (kallimate, pikaajalisemate) uuringute kavandamine koos eelarve koostamise protsessiga, st kõik valdkonnajuhid peavad andma sisendi uue aasta eelarvesse, sh kirjeldama, kas nende valdkonnas on vaja läbi viia uuringuid. Uuringuid kasutatakse ka erinevate (turundus-, turismi-, kommunikatsioonikampaaniate tulemuslikkuse hindamiseks või enne kampaaniat kampaaniasõnumite seadmiseks. Selliseid uuringuid, mis tehakse enne/pärast kampaaniat käsitletakse kampaania osadena, mitte eraldiseisvate uuringutena. Väiksemate uuringute vajadus võib tekkida ka jooksvalt eelarveaasta sees (nt mõne probleemi tekkimisel uuring inimeste meelsuse/rahulolu kohta, infokanali kasutatavuse kohta vms).

Ruumilooma osakonna uuringute vajadus tuleneb üldiselt kas a) välisprojektide rahastusel (seotud projekti eesmärgiga) või b) planeeringute jaoks vajalike (eel)uuringutega- nt mõjuanalüüsid jms. c) valdkondlikud või linna arengukavad. Iga tellimise vajadus arutatakse osakonnas läbi kaasates ka abilinnapea.

Linnavarade osakonna puhul oli valdav osa uuringuid seotud Südalinna Kultuurikeskuse arendamisega.

Linnamajanduse osakonna puhul on uuringu tellimine sageli ette nähtud valdkondliku arengukavaga või mõne muu linna arengudokumendiga. Mõnikord oli vaja uuring tellida konkreetse, jooksvalt üles kerkinud probleemi lahendamiseks.

Haljastus- puhastusteenistus tellib enamasti uuringuid jooksvalt üles kerkinud probleemi tõttu. Mõnikord on see olnud seotud ehituses või projekteerimises oleva objektiga, millele on vaja saada täpsustavaid andmeid töö kvaliteedi tagamiseks.

Uuringu lähteülesande koostamine on oluline samm, mis määrab kindlaks uuringu eesmärgi, ulatuse ja metodoloogia ning tagab, et uuring vastab tellija vajadustele ja ootustele. Siseauditi osakond vaatles osade suuremate uuringute lähteülesannete vastavust peamistele lähteülesannetele esitatavatele nõuetele.

Eesmärkide määratlemine. Esimene samm on selgelt määratleda uuringu eesmärgid ja küsimused, mida soovitakse uurida. Eesmärgid peaksid olema konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, olulised ja aegsasti määratletud. Need peaksid vastama konkreetsetele vajadustele või probleemidele, mida uuring peaks lahendama.

Vaadeldud uuringute puhul on koos pakkumiskutsega saadetud või avalikustatud ka lepingu kavand, milles on välja toodud peamised eesmärgid ja nõuded töö tegemisel. Kas ja kuidas olid määratud eesmärgid uuringute puhul, kus lepingut ei olnud või olnud seda GoPro's, ei õnnestunud kindlaks teha kuna see oleks nõudnud, kas pöördumist lahkunud teenistuja või välise partneri poole.

Uuringu ulatuse ja piirangute määratlemine. Järgmisena tuleb määratleda uuringu ulatus ja piirangud. See hõlmab teemade ja valdkondade piiramist, mis tuleb uuringu käigus hõlmata või välja jätta, samuti ajalisi, geograafilisi või muud tüüpi piiranguid.

Sellised määratlused on samuti lepingu olemasolul välja toodud lepingus.

Metoodika valik. Oluline on määratleda uuringu läbiviimiseks sobiv metoodika. See hõlmab küsimuste tüüpe, uurimisviise, andmete kogumise meetodeid (nt küsitlus, intervjuud, vaatlused), valimi suurust ja valiku kriteeriume ning andmete analüüsimise meetodeid.

Osade uuringute puhul oli vajalik kasutada spetsiifilisi analüüsi meetodeid ja mudeleid. Näiteks Tartu liiklus 2023 puhul oli vajalik mudel olemas vaid ettevõttel kellega sõlmiti leping.

Tellija vajaduste arvestamine. Uuringu lähteülesande koostamisel tuleks arvestada tellija vajadustega ja ootustega. See hõlmab nii teemade ja küsimuste valikut kui ka raporti struktuuri ja formaati ning ajakava ja eelarve määratlemist.

Lepingutes oli ära näidatud töö esitamise viis ja aeg.

Läbipaistvus ja selgus. Lõpuks on oluline, et uuringu lähteülesanne oleks läbipaistev ja selge ning sisaldaks kõiki olulisi detaile, sealhulgas eesmäärke, ulatust, metoodikat, piiranguid, ajakava ja eelarvet. See aitab vältida hilisemaid arusaamatusi ja tagada, et uuringu läbiviimine toimub tõhusalt ja tulemuslikult.

Auditeerija hinnangul on kõigi oluliste detailide avalikustamine lepingus või vajadusel lepingu lisas piisav tagamaks selle tingimuse täitmist.

Tähelepanek: uuringute lähteülesanded on kirjeldatud lepingutes või nende lisades ja eraldi lähteülesannete koostamise järgi selle kohaselt vajadus puudub, kuna leping peabki kajastama kõiki olulisi lepingu tingimusi.

4.4 Hankemenetluse läbiviimine

Uuringu tellimisel, eriti arvestades pakkujate paljususe nõuet, on oluline järgida mitmeid põhimõtteid ja protseduure, et tagada konkurents ja parimate lahenduste leidmine.

Selge ja läbipaistev hankedokumentatsioon: Uuringu tellimisel peab hankeprotsess olema selge ja läbipaistev, sisaldades üksikasjalikku kirjeldust uuringu eesmärkidest, nõuetest, metoodikast, ajakavast ja eelarvest. See aitab tagada, et kõik pakkujad saavad aru tellitud töö iseloomust ning suudavad pakkuda konkreetseid ja asjakohaseid lahendusi.

Avatud konkurents: Oluline on tagada, et hankeprotsess oleks avatud ja konkurentsivõimeline, võimaldades erinevatel pakujatel esitada oma pakkumisi. See võib hõlmata avaliku teate avaldamist hanke kohta, potentsiaalsete pakujate kaasamist ja küsimuste esitamise võimaldamist ning õiglast hindamisprotsessi.

Pakujate valiku kriteeriumid: Pakujate valikul tuleks kasutada objektiivseid ja asjakohaseid kriteeriume, mis põhinevad nende pädevusel, kogemustel, ressurssidel ja pakutava lahenduse sobivusel. Samuti on oluline tagada, et valikukriteeriumid oleksid eelnevalt määratletud ja kõikidele pakujatele teada.

Võrdne kohtlemine: Kõigi pakujate võrdne kohtlemine on oluline, et tagada aus ja läbipaistev hankeprotsess. See hõlmab võrdset juurdepääsu teabele, võrdseid võimalusi pakkumise esitamiseks ja võrdset hindamist kõigi pakujate osas.

Lepingu tingimused: Pärast pakkumiste hindamist tuleb lepingu sõlmimisel selgelt määratleda kõik tingimused, sealhulgas uuringu eesmärgid, ulatus, ajakava, eelarve ja vastutusalad. See aitab vältida hilisemaid arusaamatusi ja vaidlusi ning tagab, et mõlemad pooled on teadlikud oma kohustustest ja õigustest.

Kokkuvõtteks on seega oluline, et uuringu tellimisel arvestataks pakujate paljususe nõuet, et tagada parimate lahenduste leidmine ning läbipaistvus ja ausus hankeprotsessis. Õige lähenemisviisi korral saame valida parima võimaliku pakkumise, mis vastab kõige paremini linna vajadustele ja ootustele.

Tartu Linnavalitsuse ja Tartu Linnavalitsuse hallatavate asutuste poolt planeeritavad hanked, mille eeldatav käibemaksuta maksumus ületab 20 000 eurot, esitatakse Tartu linna hankeplaanis.

Lihthanke piirmäära ületavad hanked (30 000 eurot ilma käibemaksuta asjade ja teenuste puhul ning 60 000 eurot ilma käibemaksuta ehitustööde puhul) avaldatakse riigihangete registris.

Asjade ostmisel ja teenuse tellimisel, mille eeldatav käibemaksuta maksumus on 5000 kuni 30 000 eurot ning ehitustööde tellimisel, mille eeldatav käibemaksuta maksumus on 10 000 kuni 60 000 eurot, võib hanke eest vastutav isik esitada turuosalistele pakkumiskutsed.

Valdav osa uuringuid olid alla lihthanke piirmäära. Kasutati lihthankemenetlust, saadeti pakkumiskutseid, võeti konkureerivaid pakkumisi. Osadel juhtudel on läbi viidud ka riigihange. Hankemenetluse liigist, pakkumiskutse saajatest, pakujatest ja lepingu osapooltest annab ülevaate tabel Lisa 1.

Siseaudit osakond vaatas lepinguid, mille alusel maksti töö teostajale vähemalt 20 000 eur, kontrollis hangete seaduspärasust ja tõi välja olulisema info ja erisused iga hanke kohta.

Segaolmejäätmete uuring. <https://www.tartu.ee/et/uurimused/tartu-linna-olmejaatmete-sortimisuuring-2023>

Hange avalikustati riigihangete registris 02.02.2023. lihthankena. Pakkumiskutse alusdokumendi lisas on loetletud töö läbiviimiseks vajalikud tegevused ja töö maht. Kuna avatud hankemenetluses (riigihange viitenumbriga 260334) ei laekunud määratud tähtjaks pakkumusi ning hanketingimusi ei muudetud (alus: RHS § 49 lg 1 p 1) viidi hankemenetlus seejärel läbi väljakuulutamisetähtaajana menetlusena. Hanke eeldatav maksumus oli 31 000 eurot ilma käibemaksuta (37 200 eurot koos km-ga).

Hankedokumendid esitati kahele ettevõttele. Pakkumuse esitas Ecomarketer OÜ (kogumaksumusega 37 800 eurot koos käibemaksuga). Pakkumiskutse esitamise kohta on olemas märged GoPros.

Auditeerijal ei ole selle hanke osas eraldi tähelepanekuid.

Tartu liiklus 2023. <https://tartu.ee/et/uurimused/tartu-liiklus-2023>

Linnamajanduse osakond korraldas hanke uuringu "Tartu liiklus 2023" läbiviimiseks. Hinnapäringud saadeti kolmele ettevõttele. (<https://kprojekt.ee/referentsid/> ja <https://skpk.ee/tehtud-tood/infrastruktuur/>). Hinnapäringu esitamise kohta on olemas märged GoPros.

Pakkumuse tegi üks ettevõtte - Stratum OÜ, hinnaga 26 352 eurot. Osakond märgib selgituses, et töö tulemuste esitamiseks sobilik mudel oli vaid ettevõtte, kellega sõlmiti leping.

Biojäätmekäitlusuuring. <https://tartu.ee/et/uurimused/tartu-biojaatmete-kaitlusuuring>

Pakkumiskutsed saadeti kolmele ühingule Alkranel OÜ, Maves OÜ, SA Stockholmi Keskkonnainstituut. Leping sõlmiti ainsana pakkumise teinud Alkranel OÜga summas 26 280 eurot.

Pakkumiskutse esitamise kohta on olemas märged GoPros.

Tähelepanek: puudub linnavalitsuse korraldus lepingu sõlmimiseks.

Linnamajanduse osakonna selgitusel oli hanke eeldatav maksumus 15 000 eurot. Peale pakkumiste laekumist ja puhkuste perioodi ununes osakonnal küsida luba lepingu sõlmimiseks.

Tartu linna välisõhu strateegilise mürakaardi ajakohastamine. <https://tartu.ee/et/uurimused/murakaardi-ajakohastamine-2022>

Hange viidi läbi lihthankena. Hanke materjalid on leitavad Riigihangete registris. <https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/procurement/2327032/general-info> Riigihanke eeldatav maksumus oli 39 000 eurot.

Riigihanketele esitasid pakkumused kolm ettevõtjat: OÜ Hendrikson & Ko - pakkumuse maksumus koos käibemaksuga 28 560 eurot; Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ - 29 940 eurot; Akukon Eesti OÜ - 41 520 eurot. Pakkumuste hindamise kriteeriumiks oli pakkumuse hind.

Riigihange viidi läbi pöördmenetlusena - st esmalt viidi läbi hindamine, valiti edukas pakkuja ja seejärel tehti eduka pakkuja kvalifitseerimise otsus.

OÜ Hendrikson & Ko tunnistati edukaks, tehti hankelepingu sõlmimise otsus, kuid hiljem ettevõtte ei kvalifitseerunud. Hankija tegi pakkuja mittekvalifitseerimise otsuse, ettevõtja otsust ei vaidlustanud.

Pakkuja ei kvalifitseerunud, kuna tal puudus müra mõõtmiseks akrediteering. Atmosfääriõhu kaitse seaduse kohaselt peab mürakaardi koostaja omama akrediteeritud müra mõõtmiseks.

Ettevõtja tugines riigihankel teise isiku (Terviseameti) pädevusele, kuid teise isiku pädevusele ei saa tugineda töö teostamiseks vajaliku akrediteeringu puhul.

Edukakas tunnistati hindamiskriteeriumite alusel Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ.

Mürakaardi valmimise lepingu lõpptähtaega muudeti lepingu kehtivuse ajal, kuna mürakaardi ajakohastamise vóorus koostati mürakaart, kasutades esmakordselt Euroopa ühtlustatud müraarvutuste meetodit CNOSSOS. CNOSSOS metoodika viimased muudatused kooskõlastati Euroopa Komisjonis alles 2021 esimese poolaasta lõpus, seega polnud lepingu kehtivuse ajal Euroopa komisjoni poolt veel lõplikku CNOSSOS metoodikat. Auditeerija hinnangul on lepingu lõpptähtaja pikendamine seega põhjendatud. Vastav märke on tehtud ka Riigihangete registrisse:

1. telliti täiendavad müramõõtmised erinevate ettevõtete juures. Algne hankedokument neid mõõtmispunkte ette ei näinud;
2. pikendati lepingu tähtaega, kuna Euroopa ühtlustatud müraarvutuste meetodi CNOSSOS kinnitamine Euroopas viibis.

Lepingu maksumuseks kujunes peale muudatusi 32 574 eurot.

Ettevõtlusuuring <https://tartu.ee/et/uurimused/tartu-ettevotlusuuring-2019>

Uuring viidi läbi väikehankena ja pakkumise kutse saadeti Baltic Innovation Agency OÜ, TÜ Majandusteaduskond, Tartu Ülikooli Rakendusüuringu Keskus ja Civitta Eesti AS. Peale Civitta Eesti ASi esitasid teised pakkumiskutse saanud pakkumise töö tegemiseks.

Erinevalt enamikust teistest hangetest oli selle hanke puhul hinna osakaal pakkumise edukaks kujunemisel kuni 10%. Enamuse punktidest andis meeskond, referentsid ja metodoloogia. Vaatamata sellele oli võitnud pakkumise teinud pakkuja hind kõige madalam. Hindamiskomisjoni koosseisu kuulusid abilinnapea, ettevõtluse osakonna juhataja, ettevõtluse arengu peaspetsialist ja ettevõtluse arengu peaspetsialist. Lepingu maksumuseks kujunes 23 280 eurot.

Parkimisuuring. Uuringu materjalid olid avalikustatud eraldi kodulehe rubriigis. Uuringute registris uuring puudus. <https://www.tartu.ee/et/parkimisuuring>

Tartu Linnavalitsuse Ruumilooma osakond korraldas pakkumiskutse menetlusega hanke "Ettepanekud parkimiskorralduse strateegiliste suundade määratlemiseks ja parkimispoliitika kujundamiseks Tartus", edastades dokumendid kolmele isikule (Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool, OÜ SPINUNIT).

Hanke eeldatav maksumus oli kuni 30 000 eurot ilma käibemaksuta.

Tähtaegselt pakkumusi ei laekunud. Kuna hange nurjus, pöördus hankija väljakuulutamisetähtaegselt läbirääkimisvõimalustega pakkumiskutse menetlusega isiku poole, kes avaldas huvi osalemiseks uuel hankel (OÜ SPINUNIT).

OÜ SPINUNIT esitas tähtaegselt pakkumuse, käibemaksuta maksumusega 29 800 eurot (koos käibemaksuga 35 760 eurot).

Tartu Linnavalitsuse KHG (kasvuhoonegaaside) analüüs ja liikuvuskava koostamine. Analüüsi ei ole avalikustatud.

Tartu Linnavalitsuse ruumilooma osakond korraldas alla lihthanke piiri teenuse hankimise Tartu Linnavalitsuse KHG analüüsi ja liikuvuskava koostamiseks. Tööde eeldatav maksumus oli alla 30 000 euro. Hinnapäringud saadeti 11.03.2022 neljale ettevõttele tähtajaga 01.04.2022: KPMG,

Sustinere OÜ, Hendrikson ja KO, CIVITTA EESTI AS. Tähtajaks laekus 3 pakkumist ning KPMG teade hinnapakumise esitamisest loobumisest.

Pakkumiste hindamiskomisjonis olid abilinnapea, linnaarhitekt, kultuuriosakonna juhataja, ruumiloomeosakonna liikuvusspetsialist, linnamajanduse osakonna projektijuht.

Pakkumist hinnati järgnevalt: analüüsi meetodika, ajakava ja tegevusplaani kirjeldus osatähtsusega 35%; pakkuja nägemus koostööst hankijaga analüüside teostamise käigus osatähtsusega 15%; ettevõtte/organisatsiooni pädevus ja viimase 3 aasta kogemus sarnaste referentstööde koostamisel osatähtsusega 25%; pakkumuse maksumus osatähtsusega 25%. Komisjon hindas parimaks Sustinere OÜ pakkumise.

Hange oli registreeritud GOPros nr 22-6406 ja sarjas 6.4. Riigihangete dokumendid sh kirjavahetus. Auditi tegemise ajal oli asi jätkuvalt menetluses staatuses, kuigi leping oli täidetud. Lepingu eest vastutaja tähelepanu juhiti vajadusele arhiveerida asi.

Tähelepanekud:

- Kuigi auditi selles lõigus vaatlesime suuremamahulisi uuringuid, saab koostatud tabeli (Lisa1) põhjal teha tähelepaneku väiksemate summadega tööde kohta, millede puhul on mõnel juhul infovahetus toimunud tõenäoliselt ainult teenistuja kirjastis. Ühelt poolt tähendab see üldist läbipaistvuse vähenemist, teiselt poolt seda, et teenistuja lahkumisel on juurepääs infole piiratud (nõuab teenistuja kirjavahetuse taastamist arhiivist ja käsitsi ajamahukaid otsinguid). Lahkunud teenistuja postkasti sisuga tutvumine eeldab samuti inimese nõusoleku küsimust, mida ei pruugi aga saada;
- Lepinguga seotud arvete puhul oli mitmel juhul jäänud arve ja leping GoPro's sidumata.

Ettepanekud:

- kõik rahalisi ja lepingulisi kohustusi sisaldavad infovahetused tuleb teha läbi GoPro. Vältida info säilitamist ainult teenistuja mailboksis;
- avalikustada „Parkimisuuring“ ka uurimistööde registris;
- kõigil osakondadel jälgida, et lepingu olemasolul oleks olemas seotus tasutava arvega GoPro's.

4.5 Uuringutulemuste kasutamine

Uuringutulemuste kasutamise olulisemad punktid

Informeeritud otsuste tegemine. Uuringutulemuste kasutamine peab olema aluseks informeeritud otsuste tegemisel. See tähendab, et otsustajad peavad uuringu tulemusi hoolikalt analüüsima, arvestades nende usaldusväärsust, piiranguid ja muid asjakohaseid tegureid ning kasutama neid otsuste toetamiseks.

Tulemuste tõlgendamine kontekstis. Oluline on mõista uuringutulemusi nende kontekstis ja nende tähendust seoses uuritava teemaga. See hõlmab uuringu meetodika mõistmist, tulemuste võrdlemist varasemate uuringutega, asjakohaste taustateadmiste arvestamist ja tulemuste mõistmist erinevate huvirühmade vaatenurgast.

Soovituste rakendamine. Uuringutulemuste kasutamine peab kaasa tooma konkreetsete soovituste rakendamise ja meetmete võtmise, et lahendada uuritud probleeme või arendada

välja poliitikaid ja strateegiaid. Soovituste elluviimisel tuleb tagada nende järjepidevus, tõhusus ja jälgitavus.

Kommunikatsioon ja avalikustamine. Uuringutulemuste kommunikeerimine laiemale publikule, sealhulgas linnaelanikele, huvigruppidele ja teistele huvitatud osapooltele, on oluline, et tagatakse läbipaistvus ja kaasatus ning võimalus anda informeeritud tagasisidet. Uuringutulemuste avalikustamine peab olema selge, arusaadav ja ligipääsetav.

Järelhindamine ja hindamismehhanismid. Oluline on jälgida ja hinnata uuringutulemuste kasutamise mõju ja efektiivsust ning teha vajadusel korrigeerivaid samme. See hõlmab tulemuste järelhindamist, meetmete hindamist, tagasiside kogumist ja õppimist tehtud vigadest ja parimatest praktikatest.

Kokkuvõttes on oluline, et uuringutulemuste kasutamine toimuks süsteemselt, läbipaistvalt ja tõhusalt, tagades nende maksimaalse mõju linna arengule ja elanike heaolule.

Uuringute tulemused on olulised alusena otsuste tegemisel ning poliitikakujundamisel, eriti linna arengu kontekstis. Nende tulemuste kasutamine peab olema süsteemne ja strateegiline, tagades maksimaalse mõju linna elanikele ja keskkonnale.

Oluline on mõista, et uuringute tulemused annavad väärtuslikku teavet linna hetkeolukorra ja tulevikuväljavaadete kohta. Selle teabe põhjal saavad otsustajad teha informeeritud valikuid ja arendada välja poliitikaid, mis vastavad linnaelanike vajadustele ja ootustele.

Tulemuste kasutamine peaks toimuma mitmel tasandil. Esiteks peavad linna ametnikud ja poliitikakujundajad need tulemused integreerima oma otsustusprotsessidesse, tagades, et uuringute soovitused ja järeldused saavad tähelepanu ning viiakse ellu vajalikud meetmed.

Lisaks peavad uuringute tulemused olema kättesaadavad ka laiemale avalikkusele. Avalikustamine võimaldab linnaelanikel end kursis hoida linna arenguga ning kaasata neid otsustusprotsessidesse. See suurendab läbipaistvust ja usaldust linna valitsemise vastu ning võimaldab kodanikel anda tagasisidet ja jagada oma mõtteid ja ideid.

Oluline on jälgida ja hinnata uuringute tulemuste rakendamise tõhusust ja mõju. See võimaldab hinnata, kas võetud meetmed on saavutanud soovitud tulemused ning vajadusel teha korrigeerivaid samme. Samuti võimaldab see paremini mõista, milliseid uuringuid ja meetodeid tuleks tulevikus eelistada ja milliseid muudatusi võiks ellu viia uuringute protsessis endas.

Kokkuvõttes peaks uuringute tulemuste kasutamine olema pidev ja dünaamiline protsess, mis toetab linna arengut ja parandab elukvaliteeti. Oluline on tagada, et uuringute tulemused ei jääks pelgalt paberile, vaid et neid kasutatakse aktiivselt linna arengu ja heaolu edendamiseks.

Selles auditi alamosa keskendusime samadele uuringutele, mis olid vaatluse alla hankemenetluste läbiviimise juures arvestades eelloetletud tingimusi.

Segaolmejäätmete uuring. <https://www.tartu.ee/et/uurimused/tartu-linna-olmejaatmete-sortimisuuring-2023>

Tegu oli jätkuuringuga varasemalt toimunud kahele uuringule aastatest 2011 ja 2019. Segaolmejäätmete sortimisuuringu koostamine oli ette nähtud Tartu linna jäätmekavas.

Käesoleval ajal on koostamisel uus jäätmekava ning segaolmejäätmete uuring on sisendiks uute meetmete kavandamisel. Segaolmejäätmete koostise kaudu nähakse, kui palju potentsiaalselt ringlusse võetavaid jäätmeid sisaldub segaolmejäätmetes.

Teiseks seab jäätmeseadus piirid segaolmejäätmete ladestamisele, kui need sisaldavad liiga palju biojäätmeid. Jäätmete ringlussevõtu arvutamise metoodika näeb ette, et arvestatakse ka segaolmejäätmetes sisalduvaid jäätmete koguseid.

Uuringust on räägitud linnavalikogu keskkonnakomisjonis. Linnavalitsuses eraldi uuringut tutvustatud ei ole. Uuringu tulemusi on osakonna kinnitusel kasutanud erinevad eksperdid, tudengid ja linn ise oma tööde kavandamisel.

Tähelepanekud:

- töö tegija on teinud täpselt nii palju ja nendes piirkondades, kui oleme küsinud;
- 2011 aasta uuring ei olnud leitav kodulehelt ja oli teise nimega võrreldes jätku-uuringutega. Piirkonnad kolme uuringu osas kattusid ja olid seega võrreldavad;
- uuringu tulemusi oleks tulnud tutvustada laiemalt.

Tartu liiklus 2023. <https://tartu.ee/et/uurimused/tartu-liiklus-2023>

Töö eesmärk oli määrata hommikuse ja õhtuse tipptunni kestvus loenduspiirkondades, määrata liikluskoormus tänavatel, analüüsida liikluskoormuse muutumise dünaamikat (võrreldes eelmise 2017.a uuringuga) ja arvestades Tähtvere maapiirkonna lisandumist täiendada linna liiklusmodelit.

Kõik tegevused viidi läbi 2023.a aprillis. Liiklussageduse kaardid tuli koostada Tartu linnakaardil „Cube“, „Emme“, „PT Vision“ või samaväärset transpordi modelleerimise tarkvara kasutades. Modelleerimistulemused toodi linnakaardil välja tänavalõikude kaupa suurema intensiivsusega tänavatel (üle 20 auto tunnis) ja eraldi sildadel.

Linnamajanduse osakonna selgituse kasutatakse selle uuringu andmeid kõikide objektide projekteerimisel kuna liiklusloendus on aluseks projekti koostamiseks. Uuring on vajalik ka kogu Tartu liiklusmodeli koostamiseks seoses jalgrattateede põhivõrgu rajamisega.

Uuringu tulemused avalikustati kodulehel ning eraldi tutvustamist ei ole toimunud. Uuringu andmeid kasutatakse volikogu komisjonis projektilahenduste argumenteerimisel (näiteks majanduskomisjonis)

Uuringute registris olid andmed pdf kujul. Lisatud oli ka teine töö, kus on liiklusmodelitesse lisatud Tartu põhjapoolne ümbersõit koos Tiksoja sillaga. Nende failide failinimed algasid sõnaga "Lisavariant". Osakonna selgitusel ei ole mõtet uuringu tulemusi dubleerida linna kaardirakenduses. Kasutatakse uuringu väljundit, kus on Tartu kaart peal.

Tähelepanek:

- uuringu tulemusi oleks pidanud tutvustama laiemalt.

Biojäätmete käitlusuuring. <https://tartu.ee/et/uurimused/tartu-biojaatmete-kaitlusuuring>

Töö eesmärgiks oli analüüsida Tartu linnas korraldatud jäätmeveoga kokku kogutavate biolagunevate jäätmete (köögi- ja sööklajäätmed ning aia- ja haljastusjäätmed) käitlemise võimalusi.

Uuringu eesmärgiks oli analüüsida Tartu linnas tekkivate biojäätmete käitluse võimalusi ning leida lahendused korraldatud jäätmeveo raames kogutavate biojäätmete ringlussevõtuks. Uuring on aluseks Tartu linna jäätmekava ja eelarvestrateegia koostamisel ja linna tegevuste kavandamisel jäätmemajanduse kavandamisel perioodil 2024-2030.

Tartu linna välisõhu strateegilise mürakaardi ajakohastamine

Tartu linna välisõhu strateegiline mürakaardi eesmärk oli anda informatsiooni keskkonnamüra levikust ning võimaldada müra ohjamise meetmete kavandamist. Viimane koostatud mürakaart oli järjekorras kolmas ülelinnaline strateegiline mürakaart, varasemad mürakaardid on koostatud 2012. ja 2017. aastal. Esmakordselt on mürakaart koostatud Tartu linna haldusreformi järgsetes muudetud piirides, hõlmates ka endise Tähtvere valla territooriumi. Mürakaardi valmimise lepingu lõpptähtaega muudeti, kuna mürakaardi ajakohastamise vóorus koostati mürakaart, kasutades esmakordselt Euroopa ühtlustatud müraarvutuste meetodit CNOSSOS. CNOSSOS metoodika viimased muudatused kooskõlastati Euroopa Komisjonis alles 2021 esimese poolaasta lõpus, seega polnud lepingu kehtivuse ajal Euroopa komisjoni pooltki veel lõplikku CNOSSOS metoodikat. Auditeerija hinnangul on lepingu lõpptähtaja pikendamine põhjendatud.

Uuring oli aluseks Tartu linna välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava aastateks 2024-2028koostamisel.

<https://info.raad.tartu.ee/dhs.nsf/web/viited/gpunid/GAC9A1E513CA870E0C2258B3200225D4D>

Ettevõtlusuuring. <https://tartu.ee/et/uurimused/tartu-ettevotlusuuring-2019>

Uuringu lähteülesanne oli lisatud lepingu juurde. Lepingu lisadeks on 9. mai 2019. a lähteülesanne Tartu linna ettevõtlusuuringu läbiviimiseks ning Tartu Ülikooli 31. mai 2019. a pakkumus.

Uuringu eesmärgiks oli teha konkreetseid ettepanekuid Tartu ettevõtluskeskkonna arendamiseks.

Eesmärgi saavutamiseks analüüsiti ja hinnati Tartu ettevõtete ekspordivõimekust, investeerimisvajadust ning neid mõjutavaid tegureid, samuti ettevõtete ootusi ettevõtluse tugisüsteemile, ettevõtlust toetavate tugistruktuuride toimivust ja jätkusuutlikkust ning regiooni haridussüsteemi valmisolekut reageerida majanduse struktuurimuutusele.

Valminud uuringut tutvustati 03.06.2020. a Tartu Linnavolikogu majanduskomisjonis, kus saadud info võeti teadmiseks. Komisjonis märgiti, et suur väljakutse on ettevõtluse arengu osakonna toimima hakkamine nõ ettevõtjate kliendihalduritena, kes vahendaks ka ettevõtjate suhtlust teiste osakondadega.

Parkimisuuring. Uuringu materjalid olid avalikustatud eraldi kodulehe rubriigis. Uuringute registris uuring puudus. <https://www.tartu.ee/et/parkimisuuring>

Tartu Linnavalitsuse Ruumilooma osakond korraldas pakkumiskutsemenetlusega hanke "Ettepanekud parkimiskorralduse strateegiliste suundade määratlemiseks ja parkimispoliitika kujundamiseks Tartus", edastades dokumendid kolmele isikule (Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool, OÜ SPINUNIT).

Hanke eeldatav maksumus oli kuni 30 000 eurot ilma käibemaksuta.

Tähtaegselt pakkumusi ei laekunud. Kuna hange nurjus, pöördus hankija väljakuulutamiseta läbirääkimisvõimalustega pakkumiskutsemenetlusega isiku poole, kes avaldas huvi osalemiseks uuel hanel (OÜ SPINUNIT).

OÜ SPINUNIT esitas tähtaegselt pakkumuse, käibemaksuta maksumusega 29 800 eurot (koos käibemaksuga 35 760 eurot). Uuringut on tutvustatud linnavalitsuse kabinetistungil ja linnavolikogu komisjonides.

Tartu Linnavalitsuse KHG analüüs ja liikuvuskava koostamine. Analüüsi ei olnud avalikustatud.

Osakonna selgitusel on töö tänaseks ellu viidud ja tegevused lõpetatud.

Analüüsid laeti auditi tegemise ajal siia:

[Tartu Linnavalitsuse liikuvusuuring, liikuvuse eesmärgid ja tegevussoovitused | Tartu linn](#)

[Tartu Linnavalitsuse kliimaneutraalsuse teekaart | Tartu linn](#) (kaart puudub)

Kliimamõju tulemusi tutvustati linnavalitsuse liikmetele ja osakonnajuhatajatele 9.detsembril 2022. a.

Liikuvuskava uuringu tulemusi tutvustati ning valideeriti Tartu Linnavalitsuse töötajatega 20. jaanuaril 2023. a. Uuringu tulemusena koostatud liikuvuskava tegevuste komplekti ja eesmärgi tutvustati Tartu Linnavalitsuse liikmetele 17.oktoobril 2023.

Töö ei ole täiendavaks Tartu linnavalitsuse siseseks käskkirjaks, õigusaktiks vms tegevuskavaks formuleerunud.

Uuringu ja tööga seoses on kõige suurem muudatus, mis ellu viidud, tasuta parkimise korralduse muutmine. Lähtudes uuringu tulemustest on linnatransport välja töötamas lahendust, kuidas sügisest saaks TLV töötajad töösõitudeks kasutada rattaringlust ja linnaliini busse.

Ettepanek: edaspidi tutvustada mahukaid kogu linna hõlmavaid uuringuid eraldi ka linnavalituses ja vastavas volikogu komisjonis.

4.6 Uuringute korduv tellimine

Uuringuid kattuvalt ei tellita, küll on tellitud võrreldavuse huvide uuringuid samal teemal erinevatel ajamomentidel. Näidetena saab välja tuua „Jalakäijate, jalgratturite ja tõukeratturite loendamine“; „Välisõhu saasteaine NO₂ mõõdistused difusioonitorudega“. Juhul kui teemal tellitakse uus uuring, siis linna kodulehel eelnev uuring arhiveeritakse uurimistööde registri arhiivis. <https://tartu.ee/et/uurimused/arhiiv>

Lisaks liiklusuuringutele linna erinevates piirkondades oli rohkemaarvuliselt uuringud, mis olid seotud Südalinna Kultuurikeskuse arendamisega (finants- ja rahastamisvõimalused, tasuvusanalüüs, avaliku arvamuse uuringud, puittaimestiku hinnang, parkimisuuring jms). Kõigist uuringutest ja kattuvuste puudumisest annab ülevaate koondtabel Lisa 1.

5. Auditeeritavate ja seotud üksuste tagasiside

Siseauditi osakond saatis aruande tutvumiseks uuringuid tellinud osakondade juhatajatele. Tagasiside andsid linnavarade osakond, ettevõtluse arengu osakond, ruumiloomes osakond, linnamajanduse osakond ja suuliselt avalike suhete osakond. Tehtud tähelepanekuid ja täpsustusi aruande ja lisa osas võeti arvesse.